VN2026-013261
Stadsdeel Centrum

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Centrum van 03 november 2026

Portefeuille

Agendapunt A1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Ontheffingen diensten openbare ruimte

Het dagelijks bestuur Stadsdeel Centrum besluit

1. Kennis te nemen van het aantal ontheffingsmogelijkheden voor het aanbieden van diensten in de openbare ruimte.
2. In te stemmen om vanaf 2027 de categorisering van de aangeboden diensten te los te laten.
3. In te stemmen met:
   - Het verlenen van maximaal 10 ontheffingen op het Rembrandtplein;
   - Het verlenen van maximaal 11 ontheffingen op het Spui;
   - Het verlenen van maximaal 14 ontheffingen op de Westermarkt;
   - Het verlenen van maximaal 3 ontheffingen op de Nieuwmarkt;
   - Geen ontheffingen te verlenen op het Thorbeckeplein.

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit om het aantal ontheffingen dat wordt verleend voor het aanbieden van diensten in de openbare ruimte te beperken.

Bestuurlijke achtergrond

Op 21 oktober 2014 is tijdens de Integrale Staf van portefeuillehouder Rengelink besloten om het aanbieden van diensten in de openbare ruimte te regelen met een ontheffing. Zonder deze ontheffing is het niet toegestaan om diensten aan de openbare weg aan te bieden (zie bijlage 1).

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied bijlage 3: Bevoegdhedenregister C.31: beslissen op aanvragen voor het verkrijgen van een ontheffing voor het aanbieden van diensten op de openbare weg.

Onderbouwing besluit

Aanleiding

Op meerdere locaties in stadsdeel Centrum bieden ondernemers/straatverkopers verschillende typen diensten aan op of aan de openbare weg. Het gaat om handarbeiders die ter plekke sieraden of andere producten vervaardigen en verkopen, fotografen, portrettekenaars en henna-tatoeëerders. Deze straatverkopers vragen hiervoor jaarlijks een ontheffing aan. Met een ontheffing mogen zij op de volgende locaties staan: Spui, Leidseplein, Rembrandtplein, Westermarkt, Thorbeckeplein en Nieuwmarkt.

Op sommige locaties wordt overlast ervaren van deze straatverkopers. De gemeente is vooral bekend met klachten over straatverkopers (o.a. sieradenmakers) op de hoek van het Spui en de Kalverstraat. In oktober 2025 ontving de gemeente een brief van de BIZ Kalverstraat en Heiligeweg. Daarin constateert de biz dat straatverkopers op het Spui zich vaak niet aan de voorwaarden van hun ontheffing houden. Naar mening van de biz doen de straatverkopers afbreuk aan de uitstraling van het gebied. Dit mede doordat zij plaatsnemen met (te grote) inklaptafels voor de etalages van winkels en onvoldoende ruimte overlaten voor voetgangers. De biz verzoekt de gemeente om geen ontheffingen meer te verlenen en/of om intensiever te handhaven op de ontheffingsvoorwaarden. Ook wordt verzocht om het ontheffingsgebied te verkleinen en om aanvullende ontheffingsvoorwaarden. De bevoegdheid om de ontheffingen te verlenen is op grond van artikel 2.50, vierde lid van de APV, gedelegeerd aan het dagelijks bestuur van het stadsdeel. Er zijn geen beleidsregels vastgesteld over het verlenen van deze ontheffingen. Wel is er een ambtelijke werkinstructie waarmee de ontheffingslocaties zijn vastgesteld en het jaarlijkse aantal te verlenen ontheffingen is gemaximeerd.

Het Juridisch Bureau (JB) is om advies gevraagd over het verzoek van de biz. Het JB stelt dat er 'bestendig beleid' is ontstaan doordat de verlening van ontheffingen sinds jaren geschiedt aan de hand van een ambtelijke werkinstructie. Voor de straatverkopers is dat bestendige beleid het uitgangspunt. Om dit aan te passen moet het dagelijks bestuur nieuwe beleidsregels vaststellen aan de hand van een beleidsnotitie. Wel kan het DB ervoor kiezen om het aantal ontheffingen voor het aanbieden van diensten in de openbare ruimte te verlagen, zodat er geen nieuwe ontheffingen meer bijkomen. Het JB zegt daarover het volgende: *Doordat er een maximum wordt gesteld heb je te maken met een schaars recht. Als er meer aanvragen dan het aantal beschikbare ontheffingen worden aangevraagd, dan moet je die afwijzen. De motivering kan dan lastig zijn. Als iemand het met een afwijzing niet eens is, kan er bezwaar/beroep worden ingesteld. Mogelijk kan een dergelijk besluit dan geen standhouden. Tot nu toe is het blijkbaar niet aan de hand geweest dat aanvragen geweigerd moesten worden.*

Dit is een risico. Tegelijkertijd worden er in het voorstel in deze flap geen ontheffingen opgeheven die worden ingevuld, waardoor dit risico laag wordt geacht.

Ad 1. Aanbieden diensten openbare ruimte

In het verleden is ervoor gekozen om de aangeboden diensten te maximeren per locatie en/of per categorie dienst. Het is niet terug te herleiden waarop deze keuze is gebaseerd. Onderstaand is dit overzicht te zien:

Portrettekenaar

Locatie	Beschikbare ontheffingen	Ontheffingen verleend 2025	Ontheffingen verleend 2026
Rembrandtplein	15	4	8
Spui	6	2	3
Westermarkt	4	4	4
Thorbeckeplein	1	0	0
Nieuwmarkt	3	2	0

Sieraden maken

Locatie	Beschikbare ontheffingen	Ontheffingen verleend 2025	Ontheffingen verleend 2026
Rembrandtplein	7	4	1

Spui	6	6	6
Westermarkt	6	3	6
Thorbeckeplein	7	0	0
Nieuwmarkt	7	0	0

Fotografen

Beschikbare ontheffingen	Ontheffingen verleend 2025	Ontheffingen verleend 2026
4	4*	2**

** Waarvan 1 specifiek voor het Rembrandtplein en 1 specifiek voor het Spui*

*** Waarvan 1 specifiek voor de Westermarkt*

Hennatatoeages

Beschikbare ontheffingen	Ontheffingen verleend 2025	Ontheffingen verleend 2026
10	0	0

Handarbeid

Beschikbare ontheffingen	Ontheffingen verleend 2025	Ontheffingen verleend 2026
25	3*	3*

** Waarvan 2 specifiek voor de Westermarkt en 1 specifiek voor het Spui*

Ad 2. Categorisering diensten loslaten

In de huidige werkwijze gelden er vaste aantallen ontheffingen per dienstencategorie per locatie (bijvoorbeeld: 6 portrektekenaars op het Spui, 1 op het Thorbeckeplein). Het is niet duidelijk waarom deze aantallen zijn gekozen. Nu er een formeel besluit wordt genomen is het niet goed te onderbouwen waarom we vinden dat er op de ene locatie meer ontheffingen mogen worden verleend voor een type dienst dan op een andere locatie. Na overleg met het JB wordt voorgesteld om het maximale aantallen per dienstencategorie los te laten. In plaats daarvan wordt voorgesteld om een maximaal aantal ontheffingen per locatie vast te stellen, ongeacht het type dienst. Het DB wordt gevraagd hiermee in te stemmen.

Ad 3. Verlagen aantal mogelijke ontheffingen

Tijdens de staf van 7 september is besproken om ook voor andere diensten en locaties het aantal mogelijke ontheffingen te verlagen. Het DB wordt gevraagd in te stemmen met:

- Het verlenen van maximaal 10 ontheffingen op het Rembrandtplein;
- Het verlenen van maximaal 11 ontheffingen op het Spui;
- Het verlenen van maximaal 14 ontheffingen op de Westermarkt;
- Het verlenen van maximaal 3 ontheffingen op de Nieuwmarkt;
- Geen ontheffingen te verlenen op het Thorbeckeplein.

Deze aantallen zijn gebaseerd op het aantal verleende ontheffingen per locatie in 2025 en 2026. Daarbij is uitgegaan van het hoogste aantal verleende ontheffingen. Per locatie is er één mogelijke ontheffing opgeteld, omdat er ook een aantal ontheffingen voor fotografen zijn verleend zonder gekoppeld te zijn aan een specifieke locatie. Hiermee wordt voldoende ruimte gehouden om ook deze ontheffingshouders een mogelijkheid te geven om een ontheffing aan te vragen. Op het Thorbeckeplein zijn in 2025 en 2026 geen ontheffingen verleend. Daarom wordt voorgesteld om geen ontheffingen meer te verlenen voor het aanbieden van diensten op het Thorbeckeplein.

Het is niet wenselijk dat er vanaf 2027 nog ontheffingen worden verleend die niet gekoppeld zijn aan een locatie.

Advies en afstemming

Advies en afstemming

Afstemming heeft plaatsgevonden met stadsdeel Centrum, EZC en het JB. Hun advies van het JB is:
Doordat er een maximum wordt gesteld heb je te maken met een schaars recht. Als er meer aanvragen dan het aantal beschikbare ontheffingen worden aangevraagd, dan moet je die afwijzen. De motivering kan dan lastig zijn. Als iemand het met een afwijzing niet eens is, kan er bezwaar/beroep worden ingesteld. Mogelijk kan een dergelijk besluit dan geen standhouden. Tot nu toe is het blijkbaar niet aan de hand geweest dat aanvragen geweigerd moesten worden.

Het verlenen van niet meer ontheffingen dan nu het geval is, draagt nog niet bij aan het terugdringen van de bestaande overlast op de hoek Spui/Kalverstraat. De inzet van handhaving is een extra logische stap.

<u>Aanpassen van voorwaarden in de ontheffing.</u>
Het is mogelijk om voorwaarde(n) in de ontheffing specifiek voor het Spui aan te passen. Voorwaarden zijn immers maatwerk en toegespitst op de situatie. Artikel 1.6 APV bepaalt dat aan een (vergunning) of ontheffing voorschriften en beperkingen verbonden kunnen worden ter bescherming van het belang of de belangen in verband waarmee de vergunning of de ontheffing is vereist. Een voorwaarde die niet realistisch is zou je kunnen schrappen (eventueel de afstand tot de markt van 50 meter). Je zou ook als voorwaarde kunnen opnemen dat niet voor winkelruiten plek mag worden ingenomen.

<u>Conclusie</u>
Het DB kan ervoor kiezen om niet meer ontheffingen te verlenen dan in 2026 het geval was. Dit blijft dan een interne gedragslijn. Het bevriezen van het aantal ontheffingen brengt een risico met zich mee als er meer aanvragen worden ingediend dan beschikbare ontheffingen. Het is mogelijk om voorwaarden in de ontheffing specifiek voor het Spui aan te passen.

Duurzaamheid

n.v.t.

Participatie

Er vindt geen participatie plaats, omdat er nog voldoende plekken zijn voor ontheffingen van diensten in de openbare ruimte.

Financiële onderbouwing

Communicatie

Binnen de gemeente

Het Stadsloket krijgt een afschrift van het genomen besluit.

Buiten de gemeente

Er wordt niet actief extern gecommuniceerd over dit besluit, omdat er enkel niet ingevulde ontheffingen worden opgeheven.
Het besluit wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-057893	Stadsdeel Centrum Voordracht (pdf)
AD2026-057902	Flap staf - Aanbod van diensten door straatverkopers op het Spui - 8 juni 2026.pdf (pdf)
AD2026-057903	BEKENDMAKEN Beleidsregels diensten op of aan de weg stadsdeel Centrum.docx (msw12)

Uitslag

A Akkoord